

Sr. presidente de la Comisión Interuniversitaria de Galicia
Facultade de Dereito, 3º piso.
Campus Universitario Sur
15782 - Santiago de Compostela
ciug@ciug.gal

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Sr. presidente:

Nesta institución iniciouse este expediente de oficio, en aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, como consecuencia das informacións achegadas a esta institución sobre a interpretación que se fai da normativa sobre cota de reserva para persoas con discapacidade superior ao 33% na convocatoria extraordinaria de setembro no acceso á universidade. Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso.

Respecto desta situación cómpre sinalar o seguinte. No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que xa nola remitiu. Nese requirimento de informe lle indicábamos textualmente á CiUG e á consellería *que esta institución era coñecedora de que a oficina do Defensor del Pueblo formulou o 17 de decembro de 2014 unha recomendación ao Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, na súa Dirección General de Política Universitaria, que foi aceptada por este órgano da Administración xeral do Estado. Transcribímoslle o resumo desta queixa, substancialmente coincidente coa que se está a tramitar na institución do Valedor do Pobo:*

“El Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, por el que se establece la normativa básica de los procedimientos de admisión a las enseñanzas universitarias oficiales de Grado ha suprimido la previsión que contenía el anterior reglamento, sobre la posibilidad de ampliar el número de plazas ofertadas en cada centro y titulación hasta completar el 5% de reserva para personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria de acceso, previsión que se dirigía a que este colectivo pudiera optar a plazas por el cupo de reserva en el mes de septiembre cuando las plazas sobrantes en el mes de junio se hubieran acumulado al cupo general.

El precepto ahora derogado supuso en su día un gran avance en el reconocimiento de los derechos de las personas con discapacidad y que su supresión en la nueva norma reglamentaria supone un paso atrás en la defensa de este colectivo, lo que no se compagina con las medidas de acción positiva que demanda la normativa reguladora de las personas con discapacidad.

En la práctica este cambio normativo ha supuesto en el curso 2014/2015 que algunos estudiantes con discapacidad se encontraran con que no existía oferta de plazas para los estudios deseados en el mes de septiembre a pesar de que el cupo no se habría agotado, viéndose obligados a esperar un curso entero para poder iniciar sus estudios universitarios.

Por tanto se dirigió una Recomendación a la Dirección General de Política Universitaria del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, con el fin de valorar la modificación del Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, para que recoja expresamente que **cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero algunas plazas del cupo de reserva para estudiantes con discapacidad hayan quedado acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria**”.

Como indicamos, a recomendación foi aceptada polo Ministerio, órgano impulsor do Real Decreto 412/2014. O texto íntegro pode consultarse na seguinte ligazón: <https://www.defensordelpueblo.es/resoluciones/modificacion-del-sistema-de-reserva-del-cupo-de-personas-con-discapacidad-en-la-normativa-de-acceso-a-la-universidad-2/>

De feito, nun sentido idéntico, o Defensor del Pueblo Andaluz fixo unha recomendación dirixida á Consejería de Economía, Innovación, Ciencia y Empleo, Dirección General de Universidades, Universidad de Almería, Universidad de Cádiz, Universidad de Córdoba, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Jaén, Universidad de Málaga, Universidad Pablo de Olavide, e Universidad de Sevilla.

Estas resolucións figuraban na nosa solicitude de información na tramitación do expediente D.3.Q/63623/16, á que nos remitimos.

Na data do 9 de novembro tivo entrada o informe achegado pola administración educativa no que sinalase que o artigo 42.3 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades (Boletín Oficial do Estado núm. 307, do 24 de decembro de 2001) dispón o seguinte:

"Corresponde al Gobierno, previo informe de la Conferencia General de Política Universitaria, establecer las normas básicas para la admisión de los estudiantes que soliciten ingresar en los centros universitarios, siempre con respeto a los principios de igualdad, mérito y capacidad, y en todo caso de acuerdo con lo indicado en el artículo 38 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. "

De acordo con este mandato, o Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño (Boletín Oficial do Estado núm. 138, do 7/06/2014), estableceu os requisitos de acceso e a normativa básica relativa aos procedementos de admisión aos ensinos universitarios oficiais de Grao, atribuíndo ás universidades a competencia para establecer os criterios de valoración, as regras que vaian aplicar para establecer a orde de prelación na adxudicación de prazas e, no seu caso, os procedementos de admisión, mentres as Administracións educativas adoptarán as decisións que correspondan no ámbito das súas competencias para a aplicación destas medidas.

O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CIUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CIUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a PAU na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de

competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, esa Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que conten cos recursos materiais e humano necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o pasado 11 de outubro de 2016.

Tras a investigación realizada, deducíase que a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria arbitrou un mecanismo que respectara o teor literal do artigo 23 do Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño, que a CiUG non estaba disposta a interpretar de forma sistemática, integrando este precepto coa normativa que establece medidas e axustes razoables para facilitar o pleno exercicio dos dereitos das persoas con discapacidade. Neste sentido, a CiUG non considerou ningunha posibilidade fóra da estrita interpretación literal da norma. Nin tan siquera valorouse a aceptación polo Ministerio de Educación da recomendación feita pola oficina do *Defensor del Pueblo*.

Pola súa parte, a consellería fixo unha recomendación ás universidades do SUG no sentido de poder dispor, nos prazos extraordinarios de matrícula abertos a partir do mes de setembro, das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos.

Do análise do acontecido é preciso concluír que o problema subsiste ao quedar pendente dunha decisión dos órganos universitarios que é discrecional e que non preserva as garantías que tiñan sobre a cota de reserva de acordo coa normativa anterior. O problema deriva de que o Ministerio non modificou aínda a redacción do artigo 26 do Real Decreto 412/2014, malia aceptar a recomendación do *Defensor del Pueblo* no seu día. De feito, este expediente de oficio ábrese ao teren constancia de que hai solicitantes de praza que teñen unha discapacidade recoñecida e non poden acceder á universidade por terse acumulado as prazas sobrantas nesta cota á cota xeral no mes de xuño.

Polo exposto anteriormente iníciase a correspondente investigación sumaria e informal para o esclarecemento dos feitos. En concreto solicitamos desa Comisión Interuniversitaria de

Galicia que no prazo de 15 días, de acordo co previsto no art. 22.1 da Lei do Valedor do Pobo, nos facilite información, no ámbito das súas competencias, sobre as comprobacións realizadas en relación cos feitos sinalados, no caso de confirmarse; sobre os motivos, de ser o caso, polos que as universidades non se acollen neste suposto ao previsto no artigo 22 do Real Decreto 412/2014, que lles permite modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias; e sobre as demais circunstancias que se consideren relevantes para a completa valoración do obxecto da queixa. En particular, a vixencia do artigo 46 da Orde do 24 de marzo de 2011 neste punto concreto, que esta vixente, con carácter supletorio en todo o que non fora parcialmente derogado por outras disposicións.

Agradézolle a remisión do preceptivo informe e saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de A Coruña
Rúa da Maestranza, 9
15001 A Coruña
reitor@udc.gal

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse este expediente de oficio, en aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, como consecuencia das informacións achegadas a esta institución sobre a interpretación que se fai da normativa sobre cota de reserva para persoas con discapacidade superior ao 33% na convocatoria extraordinaria de setembro no acceso á universidade. Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso.

Respecto desta situación cómpre sinalar o seguinte. No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que xa nola remitiu. Nese requirimento de informe lle indicábase textualmente á CiUG e á consellería o seguinte:

"Debemos lembrar, con carácter previo, que esta institución é coñecedora de que a oficina do Defensor del Pueblo formulou o 17 de decembro de 2014 unha recomendación ao Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, na súa Dirección General de Política Universitaria, que foi aceptada por este órgano da Administración xeral do Estado. Transcribímoslle o resumo desta queixa, substancialmente coincidente coa que se está a tramitar na institución do Valedor do Pobo:

"El Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, por el que se establece la normativa básica de los procedimientos de admisión a las enseñanzas universitarias oficiales de Grado ha suprimido la previsión que contenía el anterior reglamento, sobre la posibilidad de ampliar el número de plazas ofertadas en cada centro y titulación hasta completar el 5% de reserva para personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria de acceso, previsión que se dirigía a que este colectivo pudiera optar a plazas por el cupo de reserva en el mes de septiembre cuando las plazas sobrantes en el mes de junio se hubieran acumulado al cupo general.

El precepto ahora derogado supuso en su día un gran avance en el reconocimiento de los derechos de las personas con discapacidad y que su supresión en la nueva norma reglamentaria supone un paso atrás en la defensa

de este colectivo, lo que no se compagina con las medidas de acción positiva que demanda la normativa reguladora de las personas con discapacidad.

En la práctica este cambio normativo ha supuesto en el curso 2014/2015 que algunos estudiantes con discapacidad se encontraran con que no existía oferta de plazas para los estudios deseados en el mes de septiembre a pesar de que el cupo no se habría agotado, viéndose obligados a esperar un curso entero para poder iniciar sus estudios universitarios.

Por tanto se dirigió una Recomendación a la Dirección General de Política Universitaria del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, con el fin de valorar la modificación del Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, para que recoja expresamente que **cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero algunas plazas del cupo de reserva para estudiantes con discapacidad hayan quedado acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria**".

Como indicamos, a recomendación foi aceptada polo Ministerio, órgano impulsor do Real Decreto 412/2014. O texto íntegro pode consultarse na seguinte ligazón: <https://www.defensordelpueblo.es/resoluciones/modificacion-del-sistema-de-reserva-del-cupo-de-personas-con-discapacidad-en-la-normativa-de-acceso-a-la-universidad-2/>

De feito, nun sentido idéntico, o Defensor del Pueblo Andaluz fixo unha recomendación dirixida á Consejería de Economía, Innovación, Ciencia y Empleo, Dirección General de Universidades, Universidad de Almería, Universidad de Cádiz, Universidad de Córdoba, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Jaén, Universidad de Málaga, Universidad Pablo de Olavide, e Universidad de Sevilla. En síntese, extraemos dese escrito algunhas consideracións que convén salientar no análise desta situación:

"La regulación contenida en el Real Decreto 1892/2008 fue una conquista para este colectivo a la que no podemos renunciar tras los esfuerzos realizados desde distintas instancias, entre ellas esta Institución, y que tenía como objetivo último garantizar la presencia del alumnado con discapacidad en las universidades públicas españolas.

Con la garantía de reserva del 5% se pretendía amparar su situación de desventaja ya que, precisamente por sus circunstancias de discapacidad, la mayoría de este alumnado supera sus estudios en la convocatoria de septiembre.

La vuelta a la situación previa al año 2008 supone un paso atrás en la acción en defensa por las personas con discapacidad que debemos reprochar.

Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Dicha ampliación, hasta alcanzar el 5% del cupo reglamentario, habría de acordarse en aquellos centros y titulaciones para los que no se hayan ofertado plazas en convocatoria extraordinaria por haberse acumulado las plazas reservadas para discapacidad -y no cubiertas- a las del cupo general en la fase ordinaria.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.

Asimismo, se expresa en el derecho a la educación inclusiva y en igualdad de condiciones con las demás personas que se recoge la normativa transversal de atención a la discapacidad y que tiene su mayor exponente en el Texto refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre).

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

Además, estimamos que su escasa incidencia en el número de plazas ofertadas por cada centro y titulación no supondrá merma de su capacidad de atender la demanda de primer curso y tampoco alterará significativamente el número máximo de plazas propuesto por cada Universidad y aprobado por la Comunidad Autónoma”.

De acordo coas consideracións expostas, estimamos necesario dar unha resposta urgente á situación creada para as persoas con discapacidade que habería de concretarse na ampliación de prazas polas Universidades galegas, ata o límite do 5% de reserva, para que poidan acceder as persoas con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Na data do 9 de novembro tivo entrada o informe achegado pola administración educativa no que sinalase que o artigo 42.3 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades (Boletín Oficial do Estado núm. 307, do 24 de diciembre de 2001) dispón o seguinte:

"Corresponde al Gobierno, previo informe de la Conferencia General de Política Universitaria, establecer las normas básicas para la admisión de los estudiantes que soliciten ingresar en los centros universitarios, siempre con respeto a los principios de igualdad, mérito y capacidad, y en todo caso de acuerdo con lo indicado en el artículo 38 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. "

De acordo con este mandato, o Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño (Boletín Oficial do Estado núm. 138, do 7/06/2014), estableceu os requisitos de acceso e a normativa básica relativa aos procedementos de admisión aos ensinos universitarios oficiais de Grao, atribuíndo ás universidades a competencia para establecer os criterios de valoración, as regras que vaian aplicar para establecer a orde de prelación na adxudicación de prazas e, no seu caso, os procedementos de admisión, mentres as Administracións educativas adoptarán as decisións que correspondan no ámbito das súas competencias para a aplicación destas medidas.

O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CIUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CIUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a PAU na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, esa Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que contén cos recursos materiais e humano necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o pasado 11 de outubro de 2016.

Tras a investigación realizada, deducíase que a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria arbitrou un mecanismo que respectara o teor literal do artículo 23 do Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño, que a CiUG non estaba disposta a interpretar de forma sistemática, integrando este precepto coa normativa que establece medidas e axustes razoables para facilitar o pleno exercicio dos dereitos das persoas con discapacidade. Neste sentido, a CiUG non considerou ningunha posibilidade fóra da estrita interpretación literal da norma. Nin tan siquera valorouse a aceptación polo Ministerio de Educación da recomendación feita pola oficina do *Defensor del Pueblo*.

Pola súa parte, a consellería fixo unha recomendación ás universidades do SUG no sentido de poder dispor, nos prazos extraordinarios de matrícula abertos a partir do mes de setembro, das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos.

Do análise do acontecido é preciso concluír que o problema subsiste ao quedar pendente dunha decisión dos órganos universitarios que é discrecional e que non preserva as garantías que tiñan sobre a cota de reserva de acordo coa normativa anterior. O problema deriva de que o Ministerio non modificou aínda a redacción do artigo 26 do Real Decreto 412/2014, malia aceptar a recomendación do *Defensor del Pueblo* no seu día. De feito, este expediente de oficio ábrese ao teren constancia de

que hai solicitantes de praza que teñen unha discapacidade recoñecida e non poden acceder á universidade por terse acumulado as prazas sobrantas nesta cota á cota xeral no mes de xuño.

Polo exposto anteriormente iníciase a correspondente investigación sumaria e informal para o esclarecemento dos feitos. En concreto solicitamos desa reitoría que no prazo de 15 días, de acordo co previsto no art. 22.1 da Lei do Valedor do Pobo, nos facilite información, no ámbito das súas competencias e da súa universidade, sobre as comprobacións realizadas en relación cos feitos sinalados, no caso de confirmarse; sobre os motivos, de ser o caso, polos que as universidades non se acollen neste suposto ao previsto no artigo 22 do Real Decreto 412/2014, que lles permite modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias; e sobre as demais circunstancias que se consideren relevantes para a completa valoración do obxecto da queixa.

Nesta mesma actuación de oficio, solicítase informe á CiUG sobre a vixencia do artigo 46 da Orde do 24 de marzo de 2011, que esta vixente, con carácter supletorio en todo o que non fora parcialmente derogado por outras disposicións.

Agradézolle a remisión do preceptivo informe e saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de Santiago de
Compostela
Colexio de San Xerome
Prza do Obradoiro s/n
15782-Santiago de Compostela
reitor@usc.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse este expediente de oficio, en aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, como consecuencia das informacións achegadas a esta institución sobre a interpretación que se fai da normativa sobre cota de reserva para persoas con discapacidade superior ao 33% na convocatoria extraordinaria de setembro no acceso á universidade. Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso.

Respecto desta situación cómpre sinalar o seguinte. No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que xa nola remitiu. Nese requirimento de informe lle indicábamos textualmente á CiUG e á consellería o seguinte:

"Debemos lembrar, con carácter previo, que esta institución é coñecedora de que a oficina do Defensor del Pueblo formulou o 17 de decembro de 2014 unha recomendación ao Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, na súa Dirección General de Política Universitaria, que foi aceptada por este órgano da Administración xeral do Estado. Transcribímoslle o resumo desta queixa, substancialmente coincidente coa que se está a tramitar na institución do Valedor do Pobo:

"El Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, por el que se establece la normativa básica de los procedimientos de admisión a las enseñanzas universitarias oficiales de Grado ha suprimido la previsión que contenía el anterior reglamento, sobre la posibilidad de ampliar el número de plazas ofertadas en cada centro y titulación hasta completar el 5% de reserva para personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria de acceso, previsión que se dirigía a que este colectivo pudiera optar a plazas por el cupo de reserva en el mes de septiembre

cuando las plazas sobrantes en el mes de junio se hubieran acumulado al cupo general.

El precepto ahora derogado supuso en su día un gran avance en el reconocimiento de los derechos de las personas con discapacidad y que su supresión en la nueva norma reglamentaria supone un paso atrás en la defensa de este colectivo, lo que no se compagina con las medidas de acción positiva que demanda la normativa reguladora de las personas con discapacidad.

En la práctica este cambio normativo ha supuesto en el curso 2014/2015 que algunos estudiantes con discapacidad se encontraran con que no existía oferta de plazas para los estudios deseados en el mes de septiembre a pesar de que el cupo no se habría agotado, viéndose obligados a esperar un curso entero para poder iniciar sus estudios universitarios.

Por tanto se dirigió una Recomendación a la Dirección General de Política Universitaria del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, con el fin de valorar la modificación del Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, para que recoja expresamente que **cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero algunas plazas del cupo de reserva para estudiantes con discapacidad hayan quedado acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria**”.

Como indicamos, a recomendación foi aceptada polo Ministerio, órgano impulsor do Real Decreto 412/2014. O texto íntegro pode consultarse na seguinte ligazón: <https://www.defensordelpueblo.es/resoluciones/modificacion-del-sistema-de-reserva-del-cupo-de-personas-con-discapacidad-en-la-normativa-de-acceso-a-la-universidad-2/>

De feito, nun sentido idéntico, o Defensor del Pueblo Andaluz fixo unha recomendación dirixida á Consejería de Economía, Innovación, Ciencia y Empleo, Dirección General de Universidades, Universidad de Almería, Universidad de Cádiz, Universidad de Córdoba, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Jaén, Universidad de Málaga, Universidad Pablo de Olavide, e Universidad de Sevilla. En síntese, extraemos dese escrito algunhas consideracións que convén salientar no análise desta situación:

“La regulación contenida en el Real Decreto 1892/2008 fue una conquista para este colectivo a la que no podemos renunciar tras los esfuerzos realizados desde distintas instancias, entre ellas esta Institución, y que tenía como objetivo último garantizar la presencia del alumnado con discapacidad en las universidades públicas españolas.

Con la garantía de reserva del 5% se pretendía amparar su situación de desventaja ya que, precisamente por sus circunstancias de discapacidad, la mayoría de este alumnado supera sus estudios en la convocatoria de septiembre.

La vuelta a la situación previa al año 2008 supone un paso atrás en la acción en defensa por las personas con discapacidad que debemos reprochar.

Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Dicha ampliación, hasta alcanzar el 5% del cupo reglamentario, habría de acordarse en aquellos centros y titulaciones para los que no se hayan ofertado plazas en convocatoria extraordinaria por haberse acumulado las plazas reservadas para discapacidad -y no cubiertas- a las del cupo general en la fase ordinaria.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.

Asimismo, se expresa en el derecho a la educación inclusiva y en igualdad de condiciones con las demás personas que se recoge la normativa transversal de atención a la discapacidad y que tiene su mayor exponente en el Texto refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre).

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

Además, estimamos que su escasa incidencia en el número de plazas ofertadas por cada centro y titulación no supondrá merma de su capacidad de atender la demanda

de primer curso y tampoco alterará significativamente el número máximo de plazas propuesto por cada Universidad y aprobado por la Comunidad Autónoma”.

De acordo coas consideracións expostas, estimamos necesario dar unha resposta urxente á situación creada para as persoas con discapacidade que habería de concretarse na ampliación de prazas polas Universidades galegas, ata o límite do 5% de reserva, para que poidan acceder as persoas con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Na data do 9 de novembro tivo entrada o informe achegado pola administración educativa no que sinalase que o artigo 42.3 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades (Boletín Oficial do Estado núm. 307, do 24 de diciembre de 2001) dispón o seguinte:

"Corresponde al Gobierno, previo informe de la Conferencia General de Política Universitaria, establecer las normas básicas para la admisión de los estudiantes que soliciten ingresar en los centros universitarios, siempre con respeto a los principios de igualdad, mérito y capacidad, y en todo caso de acuerdo con lo indicado en el artículo 38 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. "

De acordo con este mandato, o Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño (Boletín Oficial do Estado núm. 138, do 7/06/2014), estableceu os requisitos de acceso e a normativa básica relativa aos procedementos de admisión aos ensinos universitarios oficiais de Grao, atribuíndo ás universidades a competencia para establecer os criterios de valoración, as regras que vaian aplicar para establecer a orde de prelación na adxudicación de prazas e, no seu caso, os procedementos de admisión, mentres as Administracións educativas adoptarán as decisións que correspondan no ámbito das súas competencias para a aplicación destas medidas.

O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CIUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CIUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a PAU na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, esa Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que contén cos recursos materiais e humano necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o pasado 11 de outubro de 2016.

Tras a investigación realizada, deducíase que a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria arbitrou un mecanismo que respectara o teor literal do artigo 23 do Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño, que a CiUG non estaba disposta a interpretar de forma sistemática, integrando este precepto coa normativa que establece medidas e axustes razoables para facilitar o pleno exercicio dos dereitos das persoas con discapacidade. Neste sentido, a CiUG non considerou ningunha posibilidade fóra da estrita interpretación literal da norma. Nin tan siquera valorouse a aceptación polo Ministerio de Educación da recomendación feita pola oficina do *Defensor del Pueblo*.

Pola súa parte, a consellería fixo unha recomendación ás universidades do SUG no sentido de poder dispor, nos prazos extraordinarios de matrícula abertos a partir do mes de setembro, das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos.

Do análise do acontecido é preciso concluír que o problema subsiste ao quedar pendente dunha decisión dos órganos universitarios que é discrecional e que non preserva as garantías que tiñan sobre a cota de reserva de acordo coa normativa anterior. O problema deriva de que o Ministerio non modificou aínda a redacción do artigo 26 do Real Decreto 412/2014, malia aceptar a recomendación do *Defensor del Pueblo* no seu día. De feito, este expediente de oficio ábrese ao teren constancia de que hai solicitantes de praza que teñen unha discapacidade recoñecida e non poden acceder á universidade por terse acumulado as prazas sobrantas nesta cota á cota xeral no mes de xuño.

Polo exposto anteriormente iníciase a correspondente investigación sumaria e informal para o esclarecemento dos feitos. En concreto solicitamos desa reitoría que no prazo de 15 días, de acordo co previsto no art. 22.1 da Lei do Valedor do Pobo, nos facilite información, no ámbito das súas competencias e da súa universidade, sobre as comprobacións realizadas en relación cos feitos sinalados, no caso de confirmarse; sobre os motivos, de ser o caso, polos que as universidades non se acollen neste suposto ao previsto no artigo 22 do Real Decreto 412/2014, que lles permite modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias; e sobre as demais circunstancias que se consideren relevantes para a completa valoración do obxecto da queixa.

Nesta mesma actuación de oficio, solicítase informe á CiUG sobre a vixencia do artigo 46 da Orde do 24 de marzo de 2011, que esta vixente, con carácter supletorio en todo o que non fora parcialmente derogado por outras disposicións.

Agradézolle a remisión do preceptivo informe e saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de Vigo
Campus Universitario
36310 -Vigo (Pontevedra)
sreitor@uvigo.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse este expediente de oficio, en aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, como consecuencia das informacións achegadas a esta institución sobre a interpretación que se fai da normativa sobre cota de reserva para persoas con discapacidade superior ao 33% na convocatoria extraordinaria de setembro no acceso á universidade. Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso.

Respecto desta situación cómpre sinalar o seguinte. No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que xa nola remitiu. Nese requirimento de informe lle indicábamos textualmente á CiUG e á consellería o seguinte:

"Debemos lembrar, con carácter previo, que esta institución é coñecedora de que a oficina do Defensor del Pueblo formulou o 17 de decembro de 2014 unha recomendación ao Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, na súa Dirección General de Política Universitaria, que foi aceptada por este órgano da Administración xeral do Estado. Transcribímoslle o resumo desta queixa, substancialmente coincidente coa que se está a tramitar na institución do Valedor do Pobo:

"El Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, por el que se establece la normativa básica de los procedimientos de admisión a las enseñanzas universitarias oficiales de Grado ha suprimido la previsión que contenía el anterior reglamento, sobre la posibilidad de ampliar el número de plazas ofertadas en cada centro y titulación hasta completar el 5% de reserva para personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria de acceso, previsión que se dirigía a que este colectivo pudiera optar a plazas por el cupo de reserva en el mes de septiembre cuando las plazas sobrantes en el mes de junio se hubieran acumulado al cupo general.

El precepto ahora derogado supuso en su día un gran avance en el reconocimiento de los derechos de las personas con discapacidad y que su supresión en la nueva norma reglamentaria supone un paso atrás en la defensa de este colectivo, lo que no se compagina con las medidas de acción positiva que demanda la normativa reguladora de las personas con discapacidad.

En la práctica este cambio normativo ha supuesto en el curso 2014/2015 que algunos estudiantes con discapacidad se encontraran con que no existía oferta de plazas para los estudios deseados en el mes de septiembre a pesar de que el cupo no se habría agotado, viéndose obligados a esperar un curso entero para poder iniciar sus estudios universitarios.

Por tanto se dirigió una Recomendación a la Dirección General de Política Universitaria del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, con el fin de valorar la modificación del Real Decreto 412/2014, de 6 de junio, para que recoja expresamente que **cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero algunas plazas del cupo de reserva para estudiantes con discapacidad hayan quedado acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria**”.

Como indicamos, a recomendación foi aceptada polo Ministerio, órgano impulsor do Real Decreto 412/2014. O texto íntegro pode consultarse na seguinte ligazón: <https://www.defensordelpueblo.es/resoluciones/modificacion-del-sistema-de-reserva-del-cupo-de-personas-con-discapacidad-en-la-normativa-de-acceso-a-la-universidad-2/>

De feito, nun sentido idéntico, o Defensor del Pueblo Andaluz fixo unha recomendación dirixida á Consejería de Economía, Innovación, Ciencia y Empleo, Dirección General de Universidades, Universidad de Almería, Universidad de Cádiz, Universidad de Córdoba, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Jaén, Universidad de Málaga, Universidad Pablo de Olavide, e Universidad de Sevilla. En síntese, extraemos dese escrito algunhas consideracións que convén salientar no análise desta situación:

“La regulación contenida en el Real Decreto 1892/2008 fue una conquista para este colectivo a la que no podemos renunciar tras los esfuerzos realizados desde distintas instancias, entre ellas esta Institución, y que tenía como objetivo último garantizar la presencia del alumnado con discapacidad en las universidades públicas españolas.

Con la garantía de reserva del 5% se pretendía amparar su situación de desventaja ya que, precisamente por sus circunstancias de discapacidad, la mayoría de este alumnado supera sus estudios en la convocatoria de septiembre.

La vuelta a la situación previa al año 2008 supone un paso atrás en la acción en defensa por las personas con discapacidad que debemos reprochar.

Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Dicha ampliación, hasta alcanzar el 5% del cupo reglamentario, habría de acordarse en aquellos centros y titulaciones para los que no se hayan ofertado plazas en convocatoria extraordinaria por haberse acumulado las plazas reservadas para discapacidad -y no cubiertas- a las del cupo general en la fase ordinaria.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.

Asimismo, se expresa en el derecho a la educación inclusiva y en igualdad de condiciones con las demás personas que se recoge la normativa transversal de atención a la discapacidad y que tiene su mayor exponente en el Texto refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre).

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

Además, estimamos que su escasa incidencia en el número de plazas ofertadas por cada centro y titulación no supondrá merma de su capacidad de atender la demanda de primer curso y tampoco alterará significativamente el número máximo de plazas propuesto por cada Universidad y aprobado por la Comunidad Autónoma”.

De acordo coas consideracións expostas, estimamos necesario dar unha resposta urgente á situación creada para as persoas con discapacidade que habería de concretarse na ampliación de prazas polas Universidades galegas, ata o límite do 5% de reserva, para que poidan acceder as persoas con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Na data do 9 de novembro tivo entrada o informe achegado pola administración educativa no que sinalase que o artigo 42.3 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades (Boletín Oficial do Estado núm. 307, do 24 de diciembre de 2001) dispón o seguinte:

"Corresponde al Gobierno, previo informe de la Conferencia General de Política Universitaria, establecer las normas básicas para la admisión de los estudiantes que soliciten ingresar en los centros universitarios, siempre con respeto a los principios de igualdad, mérito y capacidad, y en todo caso de acuerdo con lo indicado en el artículo 38 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. "

De acordo con este mandato, o Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño (Boletín Oficial do Estado núm. 138, do 7/06/2014), estableceu os requisitos de acceso e a normativa básica relativa aos procedementos de admisión aos ensinos universitarios oficiais de Grao, atribuíndo ás universidades a competencia para establecer os criterios de valoración, as regras que vaian aplicar para establecer a orde de prelación na adxudicación de prazas e, no seu caso, os procedementos de admisión, mentres as Administracións educativas adoptarán as decisións que correspondan no ámbito das súas competencias para a aplicación destas medidas.

O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CIUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CIUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a PAU na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, esa Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que conten cos recursos materiais e humano necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o pasado 11 de outubro de 2016.

Tras a investigación realizada, deduciábase que a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria arbitrou un mecanismo que respectara o teor literal do artigo 23 do Real Decreto 412/2014, do 6 de xuño, que a CiUG non estaba disposta a interpretar de forma sistemática, integrando este precepto coa normativa que establece medidas e axustes razoables para facilitar o pleno exercicio dos dereitos das persoas con discapacidade. Neste sentido, a CiUG non considerou ningunha posibilidade fóra da estrita interpretación literal da norma. Nin tan siquiera valorouse a aceptación polo Ministerio de Educación da recomendación feita pola oficina do *Defensor del Pueblo*.

Pola súa parte, a consellería fixo unha recomendación ás universidades do SUG no sentido de poder dispor, nos prazos extraordinarios de matrícula abertos a partir do

mes de setembro, das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos.

Do análise do acontecido é preciso concluír que o problema subsiste ao quedar pendente dunha decisión dos órganos universitarios que é discrecional e que non preserva as garantías que tiñan sobre a cota de reserva de acordo coa normativa anterior. O problema deriva de que o Ministerio non modificou aínda a redacción do artigo 26 do Real Decreto 412/2014, malia aceptar a recomendación do *Defensor del Pueblo* no seu día. De feito, este expediente de oficio ábrese ao teren constancia de que hai solicitantes de praza que teñen unha discapacidade recoñecida e non poden acceder á universidade por terse acumulado as prazas sobrantas nesta cota á cota xeral no mes de xuño.

Polo exposto anteriormente iníciase a correspondente investigación sumaria e informal para o esclarecemento dos feitos. En concreto solicitamos desa reitoría que no prazo de 15 días, de acordo co previsto no art. 22.1 da Lei do Valedor do Pobo, nos facilite información, no ámbito das súas competencias e da súa universidade, sobre as comprobacións realizadas en relación cos feitos sinalados, no caso de confirmarse; sobre os motivos, de ser o caso, polos que as universidades non se acollen neste suposto ao previsto no artigo 22 do Real Decreto 412/2014, que lles permite modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias; e sobre as demais circunstancias que se consideren relevantes para a completa valoración do obxecto da queixa.

Nesta mesma actuación de oficio, solicítase informe á CiUG sobre a vixencia do artigo 46 da Orde do 24 de marzo de 2011, que esta vixente, con carácter supletorio en todo o que non fora parcialmente derogado por outras disposicións.

Agradézolle a remisión do preceptivo informe e saúdoo atentamente.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Valedor da Comunidade Universitaria de Santiago
de Compostela
valedor@usc.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Estimado sr. valedor da comunidade universitaria:

Achégolle copia da queixa de oficio iniciada nesta institución co número arriba mencionado para o seu coñecemento e efectos oportunos.

Un cordial saúdo.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Valedor Universitario da Universidade da
Coruña
valedor@udc.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Estimado sr. valedor universitario:

Achégolle copia da queixa de oficio iniciada nesta institución co número arriba mencionado para o seu coñecemento e efectos oportunos.

Un cordial saúdo.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

D. Argimiro Rojo Salgado
rojo@uvigo.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 20 de novembro de 2017

Estimado sr. Rojo:

Achégolle copia da queixa de oficio iniciada nesta institución co número arriba mencionado para o seu coñecemento e efectos oportunos.

Un cordial saúdo.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de A Coruña
Rúa da Maestranza, 9
15001 A Coruña
reitor@udc.gal

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 21 de decembro de 2017

Sr. Reitor:

Por mor da queixa de oficio, iniciada nesta Institución en aplicación do disposto no artigo 16 da Lei 6/1984, de 5 de xuño, do Valedor do Pobo, como consecuencia das informacións achegadas sobre a interpretación que se fai da normativa sobre cota de reserva para persoas con discapacidade superior ao 33% na convocatoria extraordinaria de setembro no acceso á universidade, o 21 de novembro requiríuse informe a esa universidade.

Transcorrido amplamente o prazo de 15 días establecido no artigo 22 da Lei do Valedor do Pobo sen recibir o seu informe, requíreselle a través deste escrito para que dea cumprimento urxente ao preceptuado na citada lei autonómica (adiantando o informe vía fax ou e-mail). Recórdaselle especialmente a obriga de todos os poderes públicos de Galicia de prestar o auxilio e colaboración que lles sexan demandados por esta institución nas súas investigacións e actuacións (art. 26.1 da citada Lei).

Reciba un atento saúdo.

Milagros Mª Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. presidente de la Comisión Interuniversitaria de Galicia
Facultade de Dereito, 3º piso.
Campus Universitario Sur
15782 - Santiago de Compostela
ciug@ciug.gal

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 8 de xaneiro de 2018

Sr. presidente:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa de oficio ao comprobar que, trala reforma derivada do Real Decreto 412/2014, de 6 de xuño, polo que se establece a normativa básica dos procedementos de admisión ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, o alumnado con discapacidade recoñecida igual ou superior ao 33% non tiña garantida a posibilidade de solicitar praza na convocatoria extraordinaria de setembro naquelas titulacións que cubriron a totalidade das prazas na convocatoria ordinaria cando algunha ou algunhas prazas da cota de reserva do 5% para persoas con discapacidade foran acumuladas á cota xeral por non concorrer solicitantes suficientes que esgotasen esta cota.

ANTECEDENTES

Esta situación deriva da ausencia no Real Decreto 412/2014 dunha regulación análoga ao que establecía o artigo 51 da anterior Real Decreto 1892/2008, de 14 de novembro, no relativo aos procedementos de admisión: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

O actual Real Decreto 412/2014 establece tamén criterios específicos para a adxudicación de prazas e mantén a cota de reserva do 5% do total de prazas ofertadas para persoas con

discapacidade pero, a diferenza do establecido no artigo 27 para deportistas de alto nivel e de alto rendemento, o artigo 26 non establece expresamente que a cota de reserva de prazas para persoas con discapacidade (e estudantes con necesidades educativas especiais permanentes asociadas a circunstancias persoais de discapacidade) deberase manter nas diferentes convocatorias que se realicen ao longo do ano.

Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso por plantexarse algúns casos. O certo é que o artigo 26 non se refire expresamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria polo que cómpre entender que se non prohibe cota de reserva, esta se mantén en termos idénticos aos da convocatoria ordinaria.

No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que nolo remitiu. O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CiUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CiUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a proba de acceso á universidade na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, a Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que conten cos recursos materiais e humanos necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o 11 de outubro de 2016.

No curso 2017-2018 suscitouse novamente este problema cunha alumna que non acadou praza en ningunha das catro titulacións nas que desexaba cursar estudos: dúas delas na Universidade de Santiago de Compostela, unha na Universidade de Vigo e outra na Universidade da Coruña. De feito, algunha destas universidades non chegou a coñecer esta circunstancia porque o propio sistema informático NERTA impediu a presentación das solicitudes ao non dispoñer as titulacións solicitadas de prazas reservadas a estudantes con discapacidade por seren estas acumuladas á cota xeral na convocatoria ordinaria.

Esta circunstancia permite inferir que poden darse máis casos como este que non se chegan a rexistrar.

Tendo en conta que a situación afectaba ás tres universidades do SUG iniciouse unha investigación de oficio para coñecer a efectividade da recomendación da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e en que medida o problema subsistía. Na data do 17 de novembro de 2017 solicitouse informe á Universidade de Santiago de Compostela, á Universidade de Vigo e á Universidade da Coruña e á CiUG, que foron remitidos a esta institución.

ANÁLISE

Á vista da documentación achegada polas administracións universitarias e pola Comisión Interuniversitaria de Galicia, cómpre facer as seguintes consideracións:

-En primeiro termo, queda claramente manifestada a vontade de todas as universidades de facilitar a plena inclusión dos estudantes con discapacidade e de garantir a igualdade de oportunidades no acceso á educación superior. De feito, os informes recibidos refírense a casos nos que, rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, autorizouse a formalización de matrícula a estudantes con discapacidade na convocatoria extraordinaria. Así o fixo, por exemplo, a Universidade da Coruña o pasado curso académico nos graos de Bioloxía e de Enxeñaría Informática. Tamén a Universidade de Vigo manifesta a súa decidida vontade de valorar positivamente as

solicitudes no caso de non cubrirse na convocatoria ordinaria a cota reservada para persoas con discapacidade. A Universidade de Santiago de Compostela expresa a máxima predisposición para que as persoas con discapacidade poidan acceder á universidade de maneira preferente.

Porén, o informe desta universidade traslada unha consideración moi relevante pois indica que esta cuestión debe ser resolta de forma xeralizada e a través de normas claras para todo o SUG e non resolver de xeito puntual cada caso. Esta institución comparte esta posición, reforzada polo feito de que, como acabamos de indicar, ao ser a propia aplicación informática NERTA a que impide presentar as solicitudes pola cota de reserva para persoas con discapacidade ao non existiren esta na convocatoria extraordinaria, é moi probable que algúns casos non cheguen a coñecerse polas propias universidades afectadas.

-Todas as universidades galegas e a CiUG son conscientes do retroceso no obxectivo da plena inclusión que a omisión normativa do Real Decreto 412/2014 supón en termos de igualdade de oportunidades das persoas con discapacidade pero é certo que o Ministerio e Educación non procedeu aínda a modificar a norma, malia aceptar sen reservas a recomendación formulada en decembro de 2014 polo *Defensor del Pueblo*. En tal sentido, no marco da colaboración e coordinación que rexe as relacións entre as defensorías en España, nos dirixiremos á institución estatal para que recorde ao Ministerio o seu compromiso de desenvolver as medidas precisas para cumprir o recomendado.

-Precisamente pola evidencia desta situación disfuncional e regresiva na plena inclusión das persoas con discapacidade, todas as universidades andaluzas aceptaron unha recomendación do *Defensor del Pueblo Andaluz* de incrementar na convocatoria extraordinaria as prazas necesarias, e así o fan nos seus procesos de admisión. Dita ampliación, ata alcanzar o 5% da cota regulamentaria, se acorda naqueles centros e titulacións para os que non se ofertaron prazas na convocatoria extraordinaria por acumularse as prazas reservadas para discapacidade -e non cubertas- ás da cota xeral na fase ordinaria. Compartimos plenamente a argumentación do *Defensor del Pueblo Andaluz*:

“Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.(...)

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

-Tamén a Comunidade de Madrid interpreta de xeito sistemático as cotas de reserva. No enlace <http://www.emes.es/Accesouniversidad/DiscapacidadyNEE/tabid/705/Default.aspx> refírese especificamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

-Tal como indicaba tamén o *Defensor del Pueblo Andaluz*, debe insistirse en que este problema ten un impacto moi reducido xa que a súa escasa incidencia no número de prazas ofertadas por cada centro e titulación non suporá diminución da súa capacidade de atender a demanda de primeiro curso e tampouco alterará significativamente o número máximo de prazas proposto por cada universidade e aprobado pola comunidade autónoma.

Con todo, non parece lóxico que as persoas con discapacidade teñan unha situación distinta no exercicio dos dereitos que teñen recoñecidos en función da comunidade autónoma á que pertenza a universidade na que pretenden cursar a educación superior.

-O Real Decreto 412/2014 é lexislación estatal básica. Nada impide ás universidades, no ámbito da súa autonomía, que poidan modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias. Así o recolle o artigo 22.2 do mesmo real decreto. De feito, o artigo 23 sinala que do total de prazas que para cada título e centro oferten as universidades públicas deberanse reservar, como mínimo, as porcentaxes a que se refiren os artigos 24 a 28, ambos inclusive.

As prazas obxecto de reserva que queden sen cubrir de acordo co disposto nestes artigos serán destinadas á cota xeral e ofertadas polas universidades de acordo co indicado no artigo 22 *en cada unha das convocatorias de admisión*, excepto o disposto para os deportistas de alto nivel no Real Decreto 971/2007, do 13 de xullo, sobre deportistas de alto nivel e alto rendemento. Posto que as prazas reservadas vacantes serán destinadas á cota xeral en cada unha das convocatorias de admisión, é lóxico inferir que existe cota de reserva en cada unha das convocatorias de admisión.

A mención ao disposto para os deportistas de alto nivel pode entenderse referido á existencia de distintas porcentaxes de reserva en función do tipo de titulación e a posibilidade de incrementar a cota por encima do 5% nas ensinanzas de Ciencias da Actividade Física e do Deporte, Fisioterapia e Mestre de Educación Física.

Unha interpretación sistemática da norma que regula o acceso á universidade para persoas con discapacidade debe integrar o dereito á educación inclusiva e en igualdade de condicións coas demais persoas que se recolle a normativa transversal de atención á discapacidade e que ten o seu maior expoñente no Texto refundido da Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, do 29 de novembro).

Esa mesma interpretación sistemática exclúe toda aplicación de criterios que supoñan un retroceso no recoñecemento e defensa dos dereitos das persoas con discapacidade.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a esa Comisión Interuniversitaria de Galicia a seguinte **recomendación**:

Que, ao igual que noutras moitas universidades españolas, a CiUG, en coordinación coas universidades que integran o Sistema Universitario Galego e no marco das súas específicas competencias nos procesos de acceso e admisión, adopte as medidas precisas para que, nunha interpretación sistemática do Real Decreto 412/2014, cando non se oferte unha titulación e centro na fase extraordinaria por cubrirse a totalidade das prazas na fase ordinaria, pero algunhas prazas da cota de reserva para estudantes con discapacidade quedasen acumuladas á cota xeral na fase ordinaria por non haber solicitantes suficientes, a universidade poda aumentar as prazas, ata completar o 5%, para que accedan os estudantes con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (art. 32.2), dea conta a esta Institución da

aceptación da recomendación formulada, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémoslle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditou a presente resolución, esta incluírase na páxina web da institución.

O principio de publicidade das resolucións desta institución refórzase no artigo 37 da Lei 6/1984, cando prevé que o Valedor do Pobo, no seu informe anual ao Parlamento de Galicia, dará conta do número e tipos de queixa presentadas; daquelas que foron rexeitadas e as súas causas, así como das que foron obxecto de investigación e o seu resultado, con especificación das suxestións ou recomendacións admitidas pola administración pública galega.

Saúdoo atentamente.

Milagros María Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de A Coruña
Rúa da Maestranza, 9
15001 A Coruña
reitor@udc.gal

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 8 de xaneiro de 2018

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa de oficio ao comprobar que, trala reforma derivada do Real Decreto 412/2014, de 6 de xuño, polo que se establece a normativa básica dos procedementos de admisión ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, o alumnado con discapacidade recoñecida igual ou superior ao 33% non tiña garantida a posibilidade de solicitar praza na convocatoria extraordinaria de setembro naquelas titulacións que cubriron a totalidade das prazas na convocatoria ordinaria cando algunha ou algunhas prazas da cota de reserva do 5% para persoas con discapacidade foran acumuladas á cota xeral por non concorrer solicitantes suficientes que esgotasen esta cota.

ANTECEDENTES

Esta situación deriva da ausencia no Real Decreto 412/2014 dunha regulación análoga ao que establecía o artigo 51 da anterior Real Decreto 1892/2008, de 14 de novembro, no relativo aos procedementos de admisión: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

O actual Real Decreto 412/2014 establece tamén criterios específicos para a adxudicación de prazas e mantén a cota de reserva do 5% do total de prazas ofertadas para persoas con discapacidade pero, a diferenza do establecido no artigo 27 para deportistas de alto nivel e de alto rendemento, o artigo 26 non establece expresamente que a cota de reserva de prazas para persoas con discapacidade (e estudantes con necesidades educativas especiais

permanentes asociadas a circunstancias persoais de discapacidade) deberase manter nas diferentes convocatorias que se realicen ao longo do ano.

Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso por plantexarse algúns casos. O certo é que o artigo 26 non se refire expresamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria polo que cómpre entender que se non prohibe cota de reserva, esta se mantén en termos idénticos aos da convocatoria ordinaria.

No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que nolo remitiu. O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CiUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CiUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a proba de acceso á universidade na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, a Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá

valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que conten cos recursos materiais e humanos necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o 11 de outubro de 2016.

No curso 2017-2018 suscitouse novamente este problema cunha alumna que non acadou praza en ningunha das catro titulacións nas que desexaba cursar estudos: dúas delas na Universidade de Santiago de Compostela, unha na Universidade de Vigo e outra na Universidade da Coruña. De feito, algunha destas universidades non chegou a coñecer esta circunstancia porque o propio sistema informático NERTA impediu a presentación das solicitudes ao non dispoñer as titulacións solicitadas de prazas reservadas a estudantes con discapacidade por seren estas acumuladas á cota xeral na convocatoria ordinaria.

Esta circunstancia permite inferir que poden darse máis casos como este que non se chegan a rexistrar.

Tendo en conta que a situación afectaba ás tres universidades do SUG iniciouse unha investigación de oficio para coñecer a efectividade da recomendación da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e en que medida o problema subsistía. Na data do 17 de novembro de 2017 solicitouse informe á Universidade de Santiago de Compostela, á Universidade de Vigo e á Universidade da Coruña e á CiUG, que foron remitidos a esta institución.

ANÁLISE

Á vista da documentación achegada polas administracións universitarias e pola Comisión Interuniversitaria de Galicia, cómpre facer as seguintes consideracións:

-En primeiro termo, queda claramente manifestada a vontade de todas as universidades de facilitar a plena inclusión dos estudantes con discapacidade e de garantir a igualdade de oportunidades no acceso á educación superior. De feito, os informes recibidos refírense a casos nos que, rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, autorizouse a formalización de matrícula a estudantes con discapacidade na convocatoria extraordinaria. Así o fixo, por exemplo, a Universidade da Coruña o pasado curso académico nos graos de Bioloxía e de Enxeñaría Informática. Tamén a Universidade de Vigo manifesta a súa decidida vontade de valorar positivamente as solicitudes no caso de non cubrirse na convocatoria ordinaria a cota reservada para persoas con discapacidade. A Universidade de Santiago de Compostela expresa a máxima

predisposición para que as persoas con discapacidade poidan acceder á universidade de maneira preferente.

Porén, o informe desta universidade traslada unha consideración moi relevante pois indica que esta cuestión debe ser resolta de forma xeralizada e a través de normas claras para todo o SUG e non resolver de xeito puntual cada caso. Esta institución comparte esta posición, reforzada polo feito de que, como acabamos de indicar, ao ser a propia aplicación informática NERTA a que impide presentar as solicitudes pola cota de reserva para persoas con discapacidade ao non existiren esta na convocatoria extraordinaria, é moi probable que algúns casos non cheguen a coñecerse polas propias universidades afectadas.

-Todas as universidades galegas e a CiUG son conscientes do retroceso no obxectivo da plena inclusión que a omisión normativa do Real Decreto 412/2014 supón en termos de igualdade de oportunidades das persoas con discapacidade pero é certo que o Ministerio e Educación non procedeu aínda a modificar a norma, malia aceptar sen reservas a recomendación formulada en decembro de 2014 polo *Defensor del Pueblo*. En tal sentido, no marco da colaboración e coordinación que rexe as relacións entre as defensorías en España, nos dirixiremos á institución estatal para que recorde ao Ministerio o seu compromiso de desenvolver as medidas precisas para cumprir o recomendado.

-Precisamente pola evidencia desta situación disfuncional e regresiva na plena inclusión das persoas con discapacidade, todas as universidades andaluzas aceptaron unha recomendación do *Defensor del Pueblo Andaluz* de incrementar na convocatoria extraordinaria as prazas necesarias, e así o fan nos seus procesos de admisión. Dita ampliación, ata alcanzar o 5% da cota regulamentaria, se acorda naqueles centros e titulacións para os que non se ofertaron prazas na convocatoria extraordinaria por acumularse as prazas reservadas para discapacidade -e non cubertas- ás da cota xeral na fase ordinaria. Compartimos plenamente a argumentación do *Defensor del Pueblo Andaluz*:

“Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.(...)

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

-Tamén a Comunidade de Madrid interpreta de xeito sistemático as cotas de reserva. No enlace <http://www.emes.es/Accesouniversidad/DiscapacidadyNEE/tabid/705/Default.aspx> refírese especificamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

-Tal como indicaba tamén o *Defensor del Pueblo Andaluz*, debe insistirse en que este problema ten un impacto moi reducido xa que a súa escasa incidencia no número de prazas ofertadas por cada centro e titulación non suporá diminución da súa capacidade de atender a demanda de primeiro curso e tampouco alterará significativamente o número máximo de prazas proposto por cada universidade e aprobado pola comunidade autónoma.

Con todo, non parece lóxico que as persoas con discapacidade teñan unha situación distinta no exercicio dos dereitos que teñen recoñecidos en función da comunidade autónoma á que pertenza a universidade na que pretenden cursar a educación superior.

-O Real Decreto 412/2014 é lexislación estatal básica. Nada impide ás universidades, no ámbito da súa autonomía, que poidan modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias. Así o recolle o artigo 22.2 do mesmo real decreto. De feito, o artigo 23 sinala que do total de prazas que para cada título e centro oferten as universidades públicas deberanse reservar, como mínimo, as porcentaxes a que se refiren os artigos 24 a 28, ambos inclusive.

As prazas obxecto de reserva que queden sen cubrir de acordo co disposto nestes artigos serán destinadas á cota xeral e ofertadas polas universidades de acordo co indicado no artigo 22 *en cada unha das convocatorias de admisión*, excepto o disposto para os deportistas de alto nivel no Real Decreto 971/2007, do 13 de xullo, sobre deportistas de alto

nivel e alto rendemento. Posto que as prazas reservadas vacantes serán destinadas á cota xeral en cada unha das convocatorias de admisión, é lóxico inferir que existe cota de reserva en cada unha das convocatorias de admisión.

A mención ao disposto para os deportistas de alto nivel pode entenderse referido á existencia de distintas porcentaxes de reserva en función do tipo de titulación e a posibilidade de incrementar a cota por encima do 5% nas ensinanzas de Ciencias da Actividade Física e do Deporte, Fisioterapia e Mestre de Educación Física.

Unha interpretación sistemática da norma que regula o acceso á universidade para persoas con discapacidade debe integrar o dereito á educación inclusiva e en igualdade de condicións coas demais persoas que se recolle a normativa transversal de atención á discapacidade e que ten o seu maior expoñente no Texto refundido da Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, do 29 de novembro).

Esa mesma interpretación sistemática exclúe toda aplicación de criterios que supoñan un retroceso no recoñecemento e defensa dos dereitos das persoas con discapacidade.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a esa Reitoría a seguinte **recomendación**:

Que, ao igual que noutras moitas universidades españolas, a Universidade da Coruña adopte as medidas precisas para que, nunha interpretación sistemática do Real Decreto 412/2014, cando non se oferte unha titulación e centro na fase extraordinaria por cubrirse a totalidade das prazas na fase ordinaria, pero algunhas prazas da cota de reserva para estudantes con discapacidade quedasen acumuladas á cota xeral na fase ordinaria por non haber solicitantes suficientes, a universidade poda aumentar as prazas, ata completar o 5%, para que accedan os estudantes con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (art. 32.2), dea conta a esta Institución da aceptación da recomendación formulada, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémolle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditou a presente resolución, esta incluírase na páxina web da institución.

O principio de publicidade das resolucións desta institución refórzase no artigo 37 da Lei 6/1984, cando prevé que o Valedor do Pobo, no seu informe anual ao Parlamento de Galicia, dará conta do número e tipos de queixa presentadas; daquelas que foron rexeitadas e as súas causas, así como das que foron obxecto de investigación e o seu resultado, con especificación das suxestións ou recomendacións admitidas pola administración pública galega.

Saúdoo atentamente.

Milagros María Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de Santiago de
Compostela
Colexio de San Xerome
Praza do Obradoiro s/n
15782-Santiago de Compostela
reitor@usc.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 8 de xaneiro de 2018

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa de oficio ao comprobar que, trala reforma derivada do Real Decreto 412/2014, de 6 de xuño, polo que se establece a normativa básica dos procedementos de admisión ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, o alumnado con discapacidade recoñecida igual ou superior ao 33% non tiña garantida a posibilidade de solicitar praza na convocatoria extraordinaria de setembro naquelas titulacións que cubriron a totalidade das prazas na convocatoria ordinaria cando algunha ou algunhas prazas da cota de reserva do 5% para persoas con discapacidade foran acumuladas á cota xeral por non concorrer solicitantes suficientes que esgotasen esta cota.

ANTECEDENTES

Esta situación deriva da ausencia no Real Decreto 412/2014 dunha regulación análoga ao que establecía o artigo 51 da anterior Real Decreto 1892/2008, de 14 de novembro, no relativo aos procedementos de admisión: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

O actual Real Decreto 412/2014 establece tamén criterios específicos para a adxudicación de prazas e mantén a cota de reserva do 5% do total de prazas ofertadas para persoas con discapacidade pero, a diferenza do establecido no artigo 27 para deportistas de alto nivel e

de alto rendemento, o artigo 26 non establece expresamente que a cota de reserva de prazas para persoas con discapacidade (e estudantes con necesidades educativas especiais permanentes asociadas a circunstancias persoais de discapacidade) deberase manter nas diferentes convocatorias que se realicen ao longo do ano.

Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso por plantexarse algúns casos. O certo é que o artigo 26 non se refire expresamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria polo que cómpre entender que se non prohíbe cota de reserva, esta se mantén en termos idénticos aos da convocatoria ordinaria.

No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que nolo remitiu. O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CiUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CiUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a proba de acceso á universidade na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, a Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que conten cos recursos materiais e humanos necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o 11 de outubro de 2016.

No curso 2017-2018 suscitouse novamente este problema cunha alumna que non acadou praza en ningunha das catro titulacións nas que desexaba cursar estudos: dúas delas na Universidade de Santiago de Compostela, unha na Universidade de Vigo e outra na Universidade da Coruña. De feito, algunha destas universidades non chegou a coñecer esta circunstancia porque o propio sistema informático NERTA impediu a presentación das solicitudes ao non dispoñer as titulacións solicitadas de prazas reservadas a estudantes con discapacidade por seren estas acumuladas á cota xeral na convocatoria ordinaria.

Esta circunstancia permite inferir que poden darse máis casos como este que non se chegan a rexistrar.

Tendo en conta que a situación afectaba ás tres universidades do SUG iniciouse unha investigación de oficio para coñecer a efectividade da recomendación da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e en que medida o problema subsistía. Na data do 17 de novembro de 2017 solicitouse informe á Universidade de Santiago de Compostela, á Universidade de Vigo e á Universidade da Coruña e á CiUG, que foron remitidos a esta institución.

ANÁLISE

Á vista da documentación achegada polas administracións universitarias e pola Comisión Interuniversitaria de Galicia, cómpre facer as seguintes consideracións:

-En primeiro termo, queda claramente manifestada a vontade de todas as universidades de facilitar a plena inclusión dos estudantes con discapacidade e de garantir a igualdade de oportunidades no acceso á educación superior. De feito, os informes recibidos refírense a casos nos que, rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, autorizouse a formalización de matrícula a estudantes con discapacidade na convocatoria extraordinaria. Así o fixo, por exemplo, a Universidade da Coruña o pasado curso académico nos graos de Bioloxía e de Enxeñaría Informática. Tamén a Universidade de Vigo manifesta a súa decidida vontade de valorar positivamente as

solicitudes no caso de non cubrirse na convocatoria ordinaria a cota reservada para persoas con discapacidade. A Universidade de Santiago de Compostela expresa a máxima predisposición para que as persoas con discapacidade poidan acceder á universidade de maneira preferente.

Porén, o informe desta universidade traslada unha consideración moi relevante pois indica que esta cuestión debe ser resolta de forma xeralizada e a través de normas claras para todo o SUG e non resolver de xeito puntual cada caso. Esta institución comparte esta posición, reforzada polo feito de que, como acabamos de indicar, ao ser a propia aplicación informática NERTA a que impide presentar as solicitudes pola cota de reserva para persoas con discapacidade ao non existiren esta na convocatoria extraordinaria, é moi probable que algúns casos non cheguen a coñecerse polas propias universidades afectadas.

-Todas as universidades galegas e a CiUG son conscientes do retroceso no obxectivo da plena inclusión que a omisión normativa do Real Decreto 412/2014 supón en termos de igualdade de oportunidades das persoas con discapacidade pero é certo que o Ministerio e Educación non procedeu aínda a modificar a norma, malia aceptar sen reservas a recomendación formulada en decembro de 2014 polo *Defensor del Pueblo*. En tal sentido, no marco da colaboración e coordinación que rexe as relacións entre as defensorías en España, nos dirixiremos á institución estatal para que recorde ao Ministerio o seu compromiso de desenvolver as medidas precisas para cumprir o recomendado.

-Precisamente pola evidencia desta situación disfuncional e regresiva na plena inclusión das persoas con discapacidade, todas as universidades andaluzas aceptaron unha recomendación do *Defensor del Pueblo Andaluz* de incrementar na convocatoria extraordinaria as prazas necesarias, e así o fan nos seus procesos de admisión. Dita ampliación, ata alcanzar o 5% da cota regulamentaria, se acorda naqueles centros e titulacións para os que non se ofertaron prazas na convocatoria extraordinaria por acumularse as prazas reservadas para discapacidade -e non cubertas- ás da cota xeral na fase ordinaria. Compartimos plenamente a argumentación do *Defensor del Pueblo Andaluz*:

“Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.(...)

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

-Tamén a Comunidade de Madrid interpreta de xeito sistemático as cotas de reserva. No enlace <http://www.emes.es/Accesouniversidad/DiscapacidadyNEE/tabid/705/Default.aspx> refírese especificamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

-Tal como indicaba tamén o *Defensor del Pueblo Andaluz*, debe insistirse en que este problema ten un impacto moi reducido xa que a súa escasa incidencia no número de prazas ofertadas por cada centro e titulación non suporá diminución da súa capacidade de atender a demanda de primeiro curso e tampouco alterará significativamente o número máximo de prazas proposto por cada universidade e aprobado pola comunidade autónoma.

Con todo, non parece lóxico que as persoas con discapacidade teñan unha situación distinta no exercicio dos dereitos que teñen recoñecidos en función da comunidade autónoma á que pertenza a universidade na que pretenden cursar a educación superior.

-O Real Decreto 412/2014 é lexislación estatal básica. Nada impide ás universidades, no ámbito da súa autonomía, que poidan modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias. Así o recolle o artigo 22.2 do mesmo real decreto. De feito, o artigo 23 sinala que do total de prazas que para cada título e centro oferten as universidades públicas deberanse reservar, como mínimo, as porcentaxes a que se refiren os artigos 24 a 28, ambos inclusive.

As prazas obxecto de reserva que queden sen cubrir de acordo co disposto nestes artigos serán destinadas á cota xeral e ofertadas polas universidades de acordo co indicado no artigo 22 *en cada unha das convocatorias de admisión*, excepto o disposto para os deportistas de alto nivel no Real Decreto 971/2007, do 13 de xullo, sobre deportistas de alto nivel e alto rendemento. Posto que as prazas reservadas vacantes serán destinadas á cota xeral en cada unha das convocatorias de admisión, é lóxico inferir que existe cota de reserva en cada unha das convocatorias de admisión.

A mención ao disposto para os deportistas de alto nivel pode entenderse referido á existencia de distintas porcentaxes de reserva en función do tipo de titulación e a posibilidade de incrementar a cota por encima do 5% nas ensinanzas de Ciencias da Actividade Física e do Deporte, Fisioterapia e Mestre de Educación Física.

Unha interpretación sistemática da norma que regula o acceso á universidade para persoas con discapacidade debe integrar o dereito á educación inclusiva e en igualdade de condicións coas demais persoas que se recolle a normativa transversal de atención á discapacidade e que ten o seu maior expoñente no Texto refundido da Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, do 29 de novembro).

Esa mesma interpretación sistemática exclúe toda aplicación de criterios que supoñan un retroceso no recoñecemento e defensa dos dereitos das persoas con discapacidade.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a esa Reitoría a seguinte **recomendación**:

Que, ao igual que noutras moitas universidades españolas, a Universidade de Santiago de Compostela adopte as medidas precisas para que, nunha interpretación sistemática do Real Decreto 412/2014, cando non se oferte unha titulación e centro na fase extraordinaria por cubrirse a totalidade das prazas na fase ordinaria, pero algunhas prazas da cota de reserva para estudantes con discapacidade quedasen acumuladas á cota xeral na fase ordinaria por non haber solicitantes suficientes, a universidade poda aumentar as prazas, ata completar o 5%, para que accedan os estudantes con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (art. 32.2), dea conta a esta Institución da

aceptación da recomendación formulada, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémoslle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditou a presente resolución, esta incluírase na páxina web da institución.

O principio de publicidade das resolucións desta institución refórzase no artigo 37 da Lei 6/1984, cando prevé que o Valedor do Pobo, no seu informe anual ao Parlamento de Galicia, dará conta do número e tipos de queixa presentadas; daquelas que foron rexeitadas e as súas causas, así como das que foron obxecto de investigación e o seu resultado, con especificación das suxestións ou recomendacións admitidas pola administración pública galega.

Saúdoo atentamente.

Milagros María Otero Parga
Valedora do Pobo

Sr. Reitor da Universidade de Vigo
Campus Universitario
36310 -Vigo (Pontevedra)
sreitor@uvigo.es

Expediente: D.3.Q/28198/17

Santiago de Compostela, 8 de xaneiro de 2018

Sr. Reitor:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa de oficio ao comprobar que, trala reforma derivada do Real Decreto 412/2014, de 6 de xuño, polo que se establece a normativa básica dos procedementos de admisión ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, o alumnado con discapacidade recoñecida igual ou superior ao 33% non tiña garantida a posibilidade de solicitar praza na convocatoria extraordinaria de setembro naquelas titulacións que cubriron a totalidade das prazas na convocatoria ordinaria cando algunha ou algunhas prazas da cota de reserva do 5% para persoas con discapacidade foran acumuladas á cota xeral por non concorrer solicitantes suficientes que esgotasen esta cota.

ANTECEDENTES

Esta situación deriva da ausencia no Real Decreto 412/2014 dunha regulación análoga ao que establecía o artigo 51 da anterior Real Decreto 1892/2008, de 14 de novembro, no relativo aos procedementos de admisión: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

O actual Real Decreto 412/2014 establece tamén criterios específicos para a adxudicación de prazas e mantén a cota de reserva do 5% do total de prazas ofertadas para persoas con discapacidade pero, a diferenza do establecido no artigo 27 para deportistas de alto nivel e de alto rendemento, o artigo 26 non establece expresamente que a cota de reserva de prazas para persoas con discapacidade (e estudantes con necesidades educativas especiais

permanentes asociadas a circunstancias persoais de discapacidade) deberase manter nas diferentes convocatorias que se realicen ao longo do ano.

Este problema foi xa tratado por esta institución o pasado curso por plantexarse algúns casos. O certo é que o artigo 26 non se refire expresamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria polo que cómpre entender que se non prohíbe cota de reserva, esta se mantén en termos idénticos aos da convocatoria ordinaria.

No seu día solicitouse información á CiUG e á Secretaría Xeral de Universidades da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que nolo remitiu. O informe da consellería sinalaba que as tres universidades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia funcionan como Sistema Universitario e delegan as competencias respecto dos procesos de admisión nos estudos por elas ofertados a unha comisión interuniversitaria (CiUG), que conta cun representante de cada universidade que actúa por delegación do seu reitor. Pola súa banda, o goberno da Comunidade autónoma colabora achegando os medios materiais e tecnolóxicos para este proceso de admisión.

A CiUG, facendo uso das súas atribucións, e aplicando a normativa básica antes mencionada, actuou segundo a literalidade da normativa vixente; en concreto, en canto ás porcentaxes de reserva de prazas, atívose ao establecido no artigo 23 do mencionado Real Decreto:

"1. Del total de plazas que para cada título y centro oferten las Universidades públicas deberán, como mínimo, reservarse los porcentajes a que se refieren los artículos 24 a 28, ambos inclusive.

2. Las plazas objeto de reserva que queden sin cubrir de acuerdo con lo dispuesto en los artículos siguientes serán destinadas al cupo general y ofertadas por las Universidades de acuerdo con lo indicado en el artículo 22 en cada una de las convocatorias de admisión, excepto lo dispuesto para los deportistas de alto nivel en el Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento."

Non obstante, o informe da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria pon de manifesto que, perante a problemática xurdida con respecto á admisión de alumnado con discapacidade que superou a proba de acceso á universidade na convocatoria extraordinaria, para a cal non está prevista expresamente a reserva da porcentaxe de prazas existente para quen supera as probas na convocatoria ordinaria, tendo en conta que se trata dun proceso de competencia de cada unha das universidades e co obxecto de favorecer ás posibles persoas prexudicadas pola devandita circunstancia sen que isto provoque prexuízo ningún a terceiros, a Consellería recomendou o seguinte modo de actuar:

Unha vez rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, en virtude da autonomía que recoñece o artigo 2 da Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro, de Universidades, cada universidade poderá

valorar a adxudicación ás persoas que superen as probas de acceso na convocatoria extraordinaria das prazas que resultaran vacantes correspondentes á porcentaxe determinada pola norma para colectivos específicos, sempre que contén cos recursos materiais e humanos necesarios.

Esta recomendación foille transmitida aos reitores das universidades do SUG mediante escrito enviado o 11 de outubro de 2016.

No curso 2017-2018 suscitouse novamente este problema cunha alumna que non acadou praza en ningunha das catro titulacións nas que desexaba cursar estudos: dúas delas na Universidade de Santiago de Compostela, unha na Universidade de Vigo e outra na Universidade da Coruña. De feito, algunha destas universidades non chegou a coñecer esta circunstancia porque o propio sistema informático NERTA impediu a presentación das solicitudes ao non dispoñer as titulacións solicitadas de prazas reservadas a estudantes con discapacidade por seren estas acumuladas á cota xeral na convocatoria ordinaria.

Esta circunstancia permite inferir que poden darse máis casos como este que non se chegan a rexistrar.

Tendo en conta que a situación afectaba ás tres universidades do SUG iniciouse unha investigación de oficio para coñecer a efectividade da recomendación da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e en que medida o problema subsistía. Na data do 17 de novembro de 2017 solicitouse informe á Universidade de Santiago de Compostela, á Universidade de Vigo e á Universidade da Coruña e á CiUG, que foron remitidos a esta institución.

ANÁLISE

Á vista da documentación achegada polas administracións universitarias e pola Comisión Interuniversitaria de Galicia, cómpre facer as seguintes consideracións:

-En primeiro termo, queda claramente manifestada a vontade de todas as universidades de facilitar a plena inclusión dos estudantes con discapacidade e de garantir a igualdade de oportunidades no acceso á educación superior. De feito, os informes recibidos refírense a casos nos que, rematado o proceso de admisión de cada curso académico, e devoltas as competencias a cada universidade, autorizouse a formalización de matrícula a estudantes con discapacidade na convocatoria extraordinaria. Así o fixo, por exemplo, a Universidade da Coruña o pasado curso académico nos graos de Bioloxía e de Enxeñaría Informática. Tamén a Universidade de Vigo manifesta a súa decidida vontade de valorar positivamente as solicitudes no caso de non cubrirse na convocatoria ordinaria a cota reservada para persoas con discapacidade. A Universidade de Santiago de Compostela expresa a máxima

predisposición para que as persoas con discapacidade poidan acceder á universidade de maneira preferente.

Porén, o informe desta universidade traslada unha consideración moi relevante pois indica que esta cuestión debe ser resolta de forma xeralizada e a través de normas claras para todo o SUG e non resolver de xeito puntual cada caso. Esta institución comparte esta posición, reforzada polo feito de que, como acabamos de indicar, ao ser a propia aplicación informática NERTA a que impide presentar as solicitudes pola cota de reserva para persoas con discapacidade ao non existiren esta na convocatoria extraordinaria, é moi probable que algúns casos non cheguen a coñecerse polas propias universidades afectadas.

-Todas as universidades galegas e a CiUG son conscientes do retroceso no obxectivo da plena inclusión que a omisión normativa do Real Decreto 412/2014 supón en termos de igualdade de oportunidades das persoas con discapacidade pero é certo que o Ministerio e Educación non procedeu aínda a modificar a norma, malia aceptar sen reservas a recomendación formulada en decembro de 2014 polo *Defensor del Pueblo*. En tal sentido, no marco da colaboración e coordinación que rexe as relacións entre as defensorías en España, nos dirixiremos á institución estatal para que recorde ao Ministerio o seu compromiso de desenvolver as medidas precisas para cumprir o recomendado.

-Precisamente pola evidencia desta situación disfuncional e regresiva na plena inclusión das persoas con discapacidade, todas as universidades andaluzas aceptaron unha recomendación do *Defensor del Pueblo Andaluz* de incrementar na convocatoria extraordinaria as prazas necesarias, e así o fan nos seus procesos de admisión. Dita ampliación, ata alcanzar o 5% da cota regulamentaria, se acorda naqueles centros e titulacións para os que non se ofertaron prazas na convocatoria extraordinaria por acumularse as prazas reservadas para discapacidade -e non cubertas- ás da cota xeral na fase ordinaria. Compartimos plenamente a argumentación do *Defensor del Pueblo Andaluz*:

“Hemos de indicar que no hemos encontrado ninguna justificación ni en la introducción ni a lo largo del cuerpo dispositivo del Real Decreto 412/2014 que haga referencia al cambio de criterio, por lo que desconocemos si se trata de un olvido, consciente o no.

En cualquier caso, para solventar la situación no nos parece que fuese necesario instar una modificación normativa que acogiese una disposición similar a la del Real Decreto 1892/2008, con objeto de ofertar plazas a personas con discapacidad en la convocatoria extraordinaria.

Así consideramos que existe suficiente base legal para permitir que, con la actual regulación del proceso de admisión a los estudios de Grado, se pueda ampliar plazas durante todos los cursos académicos en los que se mantenga una distinción entre convocatoria ordinaria y extraordinaria del proceso de admisión.

Se sostiene esta decisión en la regulación de protección a las personas con discapacidad que obliga a las Administraciones públicas a la debida atención a sus circunstancias personales, así como a la adopción de medidas de discriminación positiva en su favor.(...)

Bien es verdad que la ampliación de plazas no está expresamente regulada actualmente, pero tampoco está prohibida y la adopción de esta medida no supone un detrimento de los derechos de terceras personas ya que la ampliación de plazas en convocatoria extraordinaria no implica excluir del proceso de admisión a quienes pudieran optar a plaza por el cupo general.

-Tamén a Comunidade de Madrid interpreta de xeito sistemático as cotas de reserva. No enlace <http://www.emes.es/Accesouniversidad/DiscapacidadyNEE/tabid/705/Default.aspx> refírese especificamente á cota de reserva na convocatoria extraordinaria: *“No obstante, y en atención a las personas con discapacidad, cuando no se oferte una titulación y centro en la fase extraordinaria, por haberse cubierto la totalidad de las plazas en la fase ordinaria, pero alguna o algunas plazas de este cupo de reserva fueron acumuladas al cupo general en la fase ordinaria por no haber solicitantes suficientes, las universidades podrán aumentar las plazas, hasta completar el 5 por 100, para que accedan los estudiantes con discapacidad que participen en la fase extraordinaria”*.

-Tal como indicaba tamén o *Defensor del Pueblo Andaluz*, debe insistirse en que este problema ten un impacto moi reducido xa que a súa escasa incidencia no número de prazas ofertadas por cada centro e titulación non suporá diminución da súa capacidade de atender a demanda de primeiro curso e tampouco alterará significativamente o número máximo de prazas proposto por cada universidade e aprobado pola comunidade autónoma.

Con todo, non parece lóxico que as persoas con discapacidade teñan unha situación distinta no exercicio dos dereitos que teñen recoñecidos en función da comunidade autónoma á que pertenza a universidade na que pretenden cursar a educación superior.

-O Real Decreto 412/2014 é lexislación estatal básica. Nada impide ás universidades, no ámbito da súa autonomía, que poidan modificar a orde de prelación e os cupos de reserva, sempre que se respecten as porcentaxes mínimas establecidas no propio real decreto, tendo en conta que o artigo 26 non menciona ningunha limitación nas convocatorias. Así o recolle o artigo 22.2 do mesmo real decreto. De feito, o artigo 23 sinala que do total de prazas que para cada título e centro oferten as universidades públicas deberanse reservar, como mínimo, as porcentaxes a que se refiren os artigos 24 a 28, ambos inclusive.

As prazas obxecto de reserva que queden sen cubrir de acordo co disposto nestes artigos serán destinadas á cota xeral e ofertadas polas universidades de acordo co indicado no artigo 22 *en cada unha das convocatorias de admisión*, excepto o disposto para os deportistas de alto nivel no Real Decreto 971/2007, do 13 de xullo, sobre deportistas de alto

nivel e alto rendemento. Posto que as prazas reservadas vacantes serán destinadas á cota xeral en cada unha das convocatorias de admisión, é lóxico inferir que existe cota de reserva en cada unha das convocatorias de admisión.

A mención ao disposto para os deportistas de alto nivel pode entenderse referido á existencia de distintas porcentaxes de reserva en función do tipo de titulación e a posibilidade de incrementar a cota por encima do 5% nas ensinanzas de Ciencias da Actividade Física e do Deporte, Fisioterapia e Mestre de Educación Física.

Unha interpretación sistemática da norma que regula o acceso á universidade para persoas con discapacidade debe integrar o dereito á educación inclusiva e en igualdade de condicións coas demais persoas que se recolle a normativa transversal de atención á discapacidade e que ten o seu maior expoñente no Texto refundido da Lei Xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social (Real Decreto Legislativo 1/2013, do 29 de novembro).

Esa mesma interpretación sistemática exclúe toda aplicación de criterios que supoñan un retroceso no recoñecemento e defensa dos dereitos das persoas con discapacidade.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, do 5 de xuño, do Valedor do Pobo, facer chegar a esa Reitoría a seguinte **recomendación:**

Que, ao igual que noutras moitas universidades españolas, a Universidade de Vigo adopte as medidas precisas para que, nunha interpretación sistemática do Real Decreto 412/2014, cando non se oferte unha titulación e centro na fase extraordinaria por cubrirse a totalidade das prazas na fase ordinaria, pero algunhas prazas da cota de reserva para estudantes con discapacidade quedasen acumuladas á cota xeral na fase ordinaria por non haber solicitantes suficientes, a universidade poda aumentar as prazas, ata completar o 5%, para que accedan os estudantes con discapacidade que participen na fase extraordinaria.

Agradézolle de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución do Valedor do Pobo, e recórdolle a necesidade de que no prazo dun mes (art. 32.2), dea conta a esta Institución da aceptación da recomendación formulada, de ser o caso, e das medidas adoptadas para darlle efectividade, tamén se é o caso.

Ademais, facémolle saber que, en aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte á data na que se ditou a presente resolución, esta incluírase na páxina web da institución.

O principio de publicidade das resolucións desta institución refórzase no artigo 37 da Lei 6/1984, cando prevé que o Valedor do Pobo, no seu informe anual ao Parlamento de Galicia, dará conta do número e tipos de queixa presentadas; daquelas que foron rexeitadas e as súas causas, así como das que foron obxecto de investigación e o seu resultado, con especificación das suxestións ou recomendacións admitidas pola administración pública galega.

Saúdoo atentamente.

Milagros María Otero Parga
Valedora do Pobo